

ÅRSPLAN

LIABØ BARNEHAGE

2022-2023

LIABØ BARNEHAGE 2022-2023

Heim kommune

Innholdsfortegnelse

Barnehageåret 2022-2023	3
1. Barnehagens formål og innhold.....	4
1.1 Omsorg.....	4
1.2 Lek	5
1.3. Danning	7
1.4 Læring.....	8
1.5 Vennskap og fellesskap.....	9
1.6 Autoritative voksne	10
2. Medvirkning.....	11
3. Samarbeid mellom hjem og barnehage	12
4. Overganger	14
4.1 Tilvenning av nye barn	14
4.2 Overgang mellom avdelingene	14
4.3 Overgang mellom barnehager	15
4.4 Overgang mellom barnehage og skole.....	15
5. Barnehagens fagområder	20
5.1 Kommunikasjon, språk og tekst.....	20
5.2 Kropp, bevegelse, mat og helse.....	22
5.3 Kunst, kultur og kreativitet.....	24
5.4 Natur, miljø og teknologi.....	25
5.5. Antall, rom og form.....	27
5.6 Etikk, religion og filosofi.....	29
5.7 Nærmiljø og samfunn	30
6. Plan for vurdering av det pedagogiske arbeidet.....	33
6.1 Pedagogisk dokumentasjon – en arbeidsmåte for refleksjon.....	33

Rammeplan for barnehager sier at: «Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte»

Barnehageåret 2022-2023

Fra august 2022 ble Halsanaustan barnehage og Liabø barnehage slått sammen. Det nye barnehageåret 2022/2023 kom med flere nye ansatte og barn, enn tidligere år. Vi tenker derfor at et av fokusområdene dette året, blir å bygge relasjoner, bli kjent med hverandre og få til en felles kultur.

Liabø barnehage er delt inn i to avdelinger. Småbarnsavdeling (0-3 år) og storbarnsavdeling (3-6 år). Barn blir tildelt plass gjennom hele året, så tilvenning av nye barn foregår gjennom hele barnehageåret.

Heim kommune har samarbeid med Rekom (regional ordning for kompetanseutvikling) om barnehagebasert kompetanseutvikling. Dette betyr at Liabø skal arbeide med å få på plass en problemstilling (i løpet av høsten). Dette er et kompetansetiltak som involverer alle ansatte i barnehagen. Forslaget til problemstilling så langt er: Hvordan kan ansatte være en støtte i samspill mellom barn.

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal sees i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. (Jfr. Rammeplan for barnehagen, 2017)

1. Barnehagens formål og innhold

I rammeplanen står det at gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Barna skal møtes med empati og få mulighet til å videreutvikle egen empati og evne til tilgivelse. Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det er mange måter å tenke, handle og leve på. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og jøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Videre skal vi i barnehagen møte barnas behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at de får ta del i og medvirke i fellesskapet. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet. Demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse skal barnehagen fremme. Barnas barnehagedag skal gi de en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek. Samtidig skal barnehagen være en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og legge grunnlaget for et godt liv.

1.1 Omsorg

Omsorg har verdi i seg selv og preger alle situasjoner i barnehagedagen vår. Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for å kunne utvikle empati og nestekjærlighet. Vi i barnehagen arbeider for at alle barna skal få oppleve trygghet, tilhørighet og trivsel i hverdagen. Barna skal få oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den veiledningen de har behov for. Barna skal støttes og oppmuntres i å vise omsorg til andre og kunne ta imot omsorg. Samtidig må vi være sensitive, anerkjenne og ha respekt for at barn har ulikt behov for omsorg, ulike måter å vise omsorg på og ta imot

omsorg på. Omsorg kan innebære ulike handlinger; for eksempel bekreftende blikk, smil, gi/få en klem, sitte i fanget, hjelp, trøst og aktivisering/leke.

Vi er opptatt av å tilby barna et miljø preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet. Vi arbeider for å skape omsorgsfulle relasjoner med alle barn, og barna seg imellom, som igjen er et viktig grunnlag for trivsel, glede og mestring for barna.

Relasjonene mellom barna og oss skal preges av lydhørhet, nærhet, innlevelse, respekt for hverandre og evne og vilje til samspill.

Vi i barnehagen skal ivareta barns behov for fysisk omsorg, men vi skal også legge til rette for å ivareta barnas behov for ro, hvile og avslapping. Dette er en viktig forutsetning for barns utforskning, læring og utvikling. Når vi hviler/sover, bearbeider hjernen alle inntrykk den har fått i løpet av dagen. Når barna har sluttet å sove i seng/vogn, har vi hvilestund både på Røsslyng og Maurtua. Ved å gjennomføre hvilestund for alle barna gir vi dem en mulighet til å oppleve en rolig stund, indre fokus og til å hente seg inn etter mange inntrykk. På begge avdelingene er det fokus på at personalet skal kunne ha et ledig fang til barna og ro rundt oppvåkningssituasjonen. Vi er også opptatt av å skape gode overganger mellom ulike situasjoner, for å minimere kaos og stress for barna.

1.2 Lek

Leken har en sentral plass i barnehagen vår og dens egenverdi anerkjenner vi. Gjennom lek skal barna få oppleve glede, humor, spenning og engasjement, både alene og i barnegruppa. Vi ser på leken som indre motivert og at den oppleves som meningsfull for det lekende barnet. Barn leker fordi de har lyst! All læring og utvikling som skjer i/ut ifra leken er et biprodukt for det lekende barnet. Men leken motiverer til å barnas lærelyst. Forskning viser at denne lærelysten er viktig for barnets motivasjon for læring frem til voksen alder. Sosialt, språklig, kognitiv og motorisk kompetanse blir også stimulert og utviklet gjennom lek.

Leken er en arena der barna kan møte motstand, og lære seg å mestre motstand på egenhånd og/eller med veiledning av oss. For å kunne leke trengs forståelse for egne og

andres behov, evne til forhandling og samspill, initiativ og fantasi. De barna som ikke klarer å innordne seg etter lekens regler og kriterier, faller ofte utenfor. Ved at vi voksne er til stede og involverte i leken, er det lettere å kunne observerer både gode og uheldige samspillsmønster ved barnas lek. Gjennom å være til stede og veilede i leken kan vi øke barnas lekkompetanse og legge til rette for et inkluderende lekemiljø i praksis for alle barn.

Vi legger vekt på tilstedeværelse, forutsigbarhet og tilrettelegging slik at barna får gode forutsetninger til å leke i trygge omgivelser. Vi tilrettelegger for den frie, spontane leken ved å sette av god tid, innrede rommene slik at de inspirerer til ulik lek og ha rekvisitter/material/utstyr liggende lett tilgjengelige for barna. Det er i den frie leken, kreativiteten får blomstre best. Her får barna bryne seg på samhandling med andre, konflikthåndtering, hevde seg, slippe andre til, og respektere forskjeller og likheter.

På småbarnsavdelingen prøver vi å sørge for å ha mindre grupper, tid og rom for utforsking. De minste lærer og gjør seg kjent gjennom sansene, så det legges til rette for sansелеk/sansemotorikk både gjennom tilrettelagte aktiviteter og gjennom den fysiske utformingen av rommet og hva slags leker som er tilgjengelig til enhver tid. På storbarnsavdelingen er vi også opptatt av å dele i mindre grupper, for å gi barna gode forutsetninger for sosialt samspill og lek. Storbarna får tilrettelagte aktiviteter for å utvikle grovmotorikken, både inne på avdeling, hallen, uteområdet og på turer i skogen. Vi har morgensamlinger hver dag, med gjennomgang av dagen, og bilder av alle barna. Dette for å skape faste rammer, og fellesskapsfølelse for alle barn uansett språkkunnskaper. Jobber også med tema, der vi har temasamlinger og ulike aktiviteter knyttet opp mot tema. Dette gjennomfører vi både ute og inne på avdeling.

Rammeplanen sier at barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende, og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Røsslyng har innredet et rom som appellerer til fysisk lek og å bruke kroppen grovmotorisk. Rommet inneholder sklie og et ballbasseng. På Maurtua har vi et rom med puter, madrass og ribbevegg som vi kaller «puterommet». Favoritttrommene til barna! Barnehagens uteområdet har skog med ulendt terreng som stimulerer kroppen fysiske utvikling. Lek ute og i naturen på tur, vedsettes høyt i Liabø

barnehage. Vi bruker gamma, fjøra og andre skogområder rundt barnehagens nærmiljø. Å bruke nærmiljøet til lek og utforsking, gir barna varierte og allsidige erfaringer og felles opplevelser I et samfunn hvor vi blir mer og mer stillesittende og innendørs, ønsker vi å være en balanse imot dette.

1.3. Danning

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte, og er med å gjør oss til den vi er/blir i møte med andre. Danning handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog – hvor alle anerkjennes som selvstendig mennesker med følelser og tanker i en felles prosess. I barnehagen foregår denne samhandlingsprosessen mye i lek og læring, hvor barna må ta hensyn til hverandre. I dannelsingsprosesser utvikler vi oss ved å speile oss i andre. Barna speiler seg i de voksne de er sammen med i barnehagen og tar etter våre valg, handlinger og beslutninger, og derfor er det viktig at vi går foran som gode forbilder. Det er også viktig at vi er barnas «trygge base» (jf. Trygghets sirkelen) slik at de blir trygge og får overskudd til å utforske verden og hva barnehagelivet har å by på.

Barnehagen skal både fremme samhold og solidaritet, samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktig for fellesskapet, samt legge grunnlag for selvstendig og ansvarlig deltakelse i et demokratisk fellesskap. Barna skal støttes til aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet, samtidig skal vi synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet. For å ha gode dannelsingsprosesser er det viktig at vi viser respekt for den kommunikasjonen som barna har og interesse for det de sier.

Danning for oss betyr å skape robuste barn. Vi tenker at robust betyr å ha motstandskraft, å kunne holde ut, si ifra og gjøre motstand når noe oppleves som ugreit. Samtidig skal også barnet kunne kjenne på egne følelser og sårbarhet. Det er viktig at vi validerer barnas følelser for å stimulere barnas emosjonelle utvikling på en god måte. Vi ønsker at barna utvikler et sunt selvbilde i tiden de er i barnehagen, får gode

mestringsopplevelser og opplever å være betydningsfull i fellesskapet de er en del av. På lengre sikt tenker vi det er viktig at barnet skal kunne forme sitt eget liv, utvikle sunne holdninger og stå for egne meninger.

I de daglige møtene i barnehagehverdagen handler robusthet blant annet om hvordan barnet får mulighet til å håndtere vanskelige situasjoner og hvordan de kan få komme seg ovenpå igjen etter et nederlag. Vi i barnehagen må utfordre og motivere barna til å gå litt lengre enn det barna selv tror er mulig. Samtidig skal vi hjelpe barna til å leve med vanskelige og tunge følelser. Robusthet handler om å vise sårbarhet/være sårbar. Selv om barn i dag mestre mye, kan det ofte skorte på å gjøre rette valg. Men å gjøre «feil» valg, har også en nytteverdi. Ved å ikke gi barnet løsningen/konsekvensen med en gang på et valg eller en handling barnet foretar seg, får barnet mulighet til å tenke over hva som skjer/skjedde, hvorfor, hva som kan gjøres annerledes en annen gang etc. Alle barn trenger heller ikke være gode i alt eller like gode i alt. Noe må også barn øve seg i, f.eks. og sykle på to hjul, før de mestrer det. Andre ganger kan det hende at selv om barnet øver seg i noe, f.eks. fotball, kan det hende at barnet fremdeles ikke mestrer det særlig godt. Selv om du øver, trenger du ikke bli spesielt god. Men det er godt nok! Ingen kan være best i alt, men alle er gode i noe. Vi som ansatte er viktige støttespillere og veiledere når barn møter motstand, og kan hjelpe dem i å bygge opp et realistisk og sunt selvbilde.

1.4 Læring

Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder. Hvordan vi voksne møter barns uttrykk gjennom kropp, språk, følelser og sosiale relasjoner har betydning for deres læring. Vi i barnehagen skal legge til rette for et stimulerende miljø som støtter barnas lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnas interesse, nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for læringsprosesser og temaarbeid i barnehagen. Vi skal være tilstedeværende voksne som er våkne for barnas interesser og læring i hverdag og lek. Vi skal bruke litteratur, spill, IKT og samtaler for å utvide barnas kunnskaper etter barnas modning og alder. Barnehagen skal bidra til et læringsfellesskap og at barna får bruke alle sansene sine. Barna skal også gjennom dialog og samspill med oss og andre barna støttes i å

kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barna skal få erfare i å bruke språket som redskap for tenkning, og som uttrykk for egne tanker og følelser.

Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, og at alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

Vennskap og tilrettelegging for gode relasjoner i barnehagen er forutsetning for god læring og opplevelse av glede og mestring.

1.5 Vennskap og fellesskap

I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne. Vi skal legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Her må barna, med voksne til stedet som veiledere, lære å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner. Vi må veilede barna i turtaking, dialog, det å lytte, dele og hjelpe hverandre. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Ved å legge til rette for lek og felles opplevelser, tilrettelegger vi samtidig for vennskap, trivsel og læring.

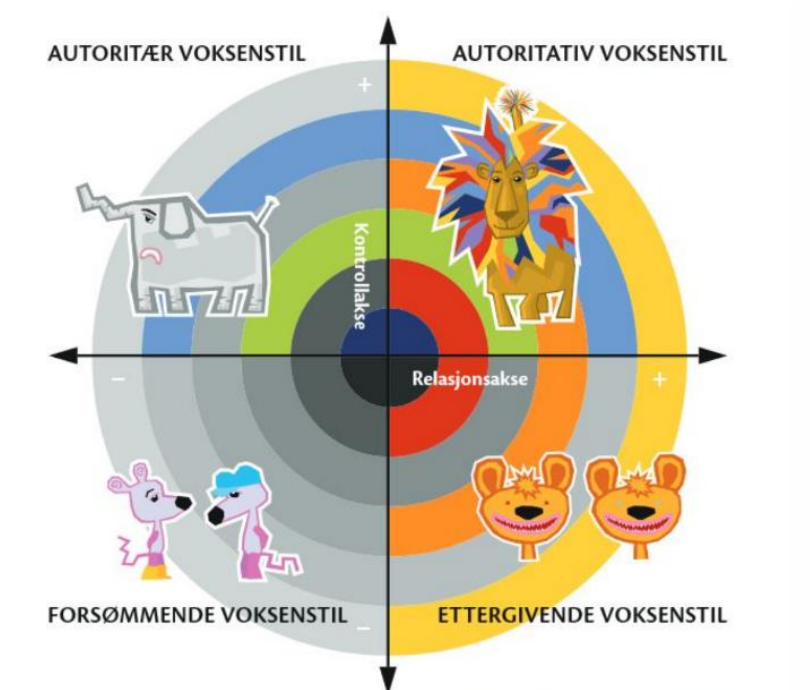
Barna skal få oppleve å leke med andre barn, oppleve vennskap og lære å beholde venner. Barna skal få erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, samt støttes i å sette egne grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner. Barna skal støttes i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og respektere andres grenser. Vi arbeider også for å forebygge, stoppe følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Vi skal veilede barna i turtaking, dialog, lytte til hverandre, dele og hjelpe hverandre. Her kan vi bl.a. bruk verktøyet «Steg for steg» (eller noe annet verktøy) eller bøkene om Kanin og Pinnsvin (Ti små vennebøker).

1.6 Autoritative voksne

Å være en autoritativ voksen innebærer at vi viser varme holdninger og handlinger, og har en aksepterende væremåte overfor barna, foreldrene og hverandre. Samtidig skal vi sette tydelige grenser til barna og ha klare forventninger til dem ut fra barnets forutsetninger, med fokus på å gjøre det beste for barnet og barnegruppa. Det er med på å gi barna trygghet og forutsigbarhet i hverdagen.

Barn som møter autoritative voksne som lytter til deres behov og ønsker, samtidig som de tar overordnet ansvar for å ivareta fellesskapets interesser og lærer seg sosialt aksepterte normer for atferd. Barna lærer seg å vente på tur, å være vennlige, å ta initiativ og møte nye utfordringer med nysgjerrighet, interesse og selvtillit. Den autoritative voksne skal hjelpe barna til å bli bevisst følelsene sine og klare å regulere dem på en hensiktsmessig måte i samspill med andre. Den autoritative voksne bygger en positiv relasjon med barna og mestrer balansen mellom varme og kontroll.

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet (Jfr. Barnehageloven §1 og §3), Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1

2. Medvirkning

Medvirkning i barnehagen handler om å gi barna mulighet til å påvirke sin egen hverdag og barnehagens fellesliv. De skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet, samt få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Dette krever at vi er oppmerksomme, tilstedeværende, lydhøre, klarer å tolke barnas signaler og har respekt for barnas innspill. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barns medvirkning innebærer likevel ikke at barna skal få viljen sin til enhver tid eller få sine behov oppfylt uavhengig av andre faktorer. Barna skal heller ikke overlates til et ansvar de ikke er rustet til å ta, ved å bli pålagt valg som ikke er i samsvar med deres forutsetninger. For mange valg kan også bli for overveldende. Men i tråd med arbeidet om barns danning, skal barna støttes i å bidra til ansvarlig deltakelse i et demokratisk fellesskap, og få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Vi i barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet, og støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse. Vi i barnehagen skal synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet, og legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger. Dette ved at vi legger til rette for aktiviteter og lek med utgangspunkt i barnas interesser, undring og opplevelser. På den måten kan vi også synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforsking og læring.

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene (Jfr. Barnehageloven §1 og §4)

3. Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagen har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Vi skal legge til rette for at vi og foreldrene jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til barnets helse, erfaringer, trivsel, utvikling og læring. Dette gjøres gjennom daglig kontakt og foreldresamtaler. Foreldrene blir tilbudt foreldresamtale 2 ganger i året, men det kan også bli flere samtaler hvis en av partene eller begge opplever at det trengs.

Personalet skal hver dag gi hjemmet et innblikk i hvordan barnets dag har vært og mer inngående informasjon ved hendelser som har utmerket seg. Det kan likevel være upassende å ta opp enkelte situasjoner i barnehagen, fordi det foregår ofte over hodet på barnet/barna og flere andre barn/foresatte kan være rundt. Dersom det er noe som vi ønsker å prate med foreldrene om uforstyrret, tar vi kontakt via telefon.

Gjennom brukerundersøkelser får foreldrene mulighet til å gi tilbakemeldinger på opplevelser og erfaringer de har rundt vår daglig drift av barnehagen.

Foreldrerådet og samarbeidsutvalget er foreldrenes formelle talerør. Her skal foreldrenes kontakt med barnehagen bli ivaretatt på en aktiv måte. Foreldrene har 2 foreldrerepresentanter som sitter i samarbeidsutvalget. FAU og SU behandler først og fremst saker som angår deler av eller hele foreldregruppen. Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte (Jfr. Rammeplan for barnehagen).

Foreldremøte som er på høsten, gir også foreldrene mulighet til å medvirke gjennom gruppearbeid og ved å ta opp saker. Ellers får foreldre utdelt månedsplan/ukeplan/månedsbrev/månedsavis/periodeplan flere ganger i løpet av året. Appen blir også brukt til å legge ut dagbokpost med bilder og/eller tekst om hva vi har gjort, i tillegg til å sende ut beskjeder/meldinger.

Alle barn er forskjellige og har forskjellige behov - tilvenningene må gjøres ut ifra barnas individuelle behov

4. Overganger

4.1 Tilvenning av nye barn

Når nye barn begynner i barnehagen skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. Å ha en fast voksen å forholde seg til for både foreldre og barn den første tiden i barnehagen er en god støtte. Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Vi tilpasser rutinene og organiserer tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablerer relasjoner til personalet og til andre barn. Vi har oppstartssamtale/sender ut skjema for oppstartssamtale i løpet av de første dagene der vi får mest mulig informasjon om barnet, samt at foreldrene får spørre hvis det er noe de lurer på. For å trygge foreldrene den første tiden, sender vi melding eller ringer i løpet av dagen for å trygge de på hvordan det går med deres barn.

Tilvenning av nye barn er satt til omtrent 3 dager, men noen barn trenger lengre tid. Første tilvenningsdag varer cirka 2 timer, og forelder er i barnehagen hele tiden sammen med barnet. Andre tilvenningsdag er 3-5 timer, og forelder er i barnehagen mesteparten av tiden. Mens tredje dag er barna litt lengre i barnehagen, og foreldrene til stede i starten av dagen. Det er også veldig gunstig å gi barna korte dager i starten, siden det er mye inntrykk som skal bearbeides.

4.2 Overgang mellom avdelingene

Overgangen til en ny avdeling skal representere noe nytt og spennende, og skal oppleves trygt for både barnet og de foresatte. På vårparten skal de barna som begynner på Maurtua fra nytt barnehageår av, besøke avdelingen med jevne mellomrom. Barna skal få begynnende kjennskap til de fysiske rommene og personalet som skal være sammen med dem. Dersom det er mulig, følger en ansatte fra Røsslyng over til Maurtua ved nytt barnehageår. På den måten vil barna møte det som kan oppleves som både spennende og skummelt, sammen med en ansatte som er trygg og kjent for dem. Foreldre skal helst ha en overgangssamtale i forkant av overflytting.

4.3 Overgang mellom barnehager

Dersom det er barn som kommer i fra andre barnehager eller skal flytte til andre barnehager, kan det være aktuelt med en overføringsamtale og overlevering av mappe.

4.4 Overgang mellom barnehage og skole

Å gå i barnehagen er en egen fase i livet. For barna er det å gå i barnehagen å leve "her og nå" helt naturlig. Foreldre og personalet vet at livet forandres med alderen, og vil gjerne forberede barna på dette. Personalet er bevisst denne balansegangen hvor man på den ene siden skal gi barna kompetanse til livet her og nå, og på den andre siden støtter barnas nysgjerrighet på kunnskap trenger senere i livet og forbereder barna på en ny hverdag på skolen med andre krav.

Liabø barnehage samarbeider tett med skolen om en god overgang fra barnehage til skole. Dersom barnehagen skal gi skolen informasjon vedrørende enkeltbarn skal foreldrene samtykke til dette. Vi besøker skolen jevnlig gjennom siste barnehageår. Vi har egne opplegg for skolestarterne.

Overføring av informasjon til skolen (prosedyre i Compilo).

Aktivitet/beskrivelse

I samarbeid mellom barnehage og skole skal følgende gjennomføres slik det er skissert i dette årshjulet:

Når (ca)	Rutine	Ansvar	Overgangs-aktivitet
Fordelt gjennom året	Førskoletreff for barnehagen(e) i samme skolekrets	Enhetsleder barnehage	Kulturbygging
August	Skolene får oversikt over neste års skolestartere - så langt det er mulig å fremskaffe	Rådgiver barnehage	Informasjon

September-oktober	Barnehagene kartlegger minoritetsspråklige skolestartere Gjennomføring av eventuelle tiltak	Enhetsleder barnehage	Språkarbeid
November-desember	Skolen inviterer neste års skolestartere til besøk i 1. klasse	Enhetsleder skole	Kulturbygging
Januar	Skolene får oppdatert oversikt over skolestartere hvis endringer	Rådgiver barnehage	Informasjon
Januar-februar	Besøk på skolen barna skal begynne på for å bli kjent med uteområdet hvis mulig	Barnehagen	Kulturbygging
Februar	Brev til foresatte om innskrivingssamtale. Barnehagene informeres.	Enhetsleder skole	Informasjon
Februar-mars	Innskrivingssamtale med barn og foresatte på skolen Tolk ved behov.	Enhetsleder skole	Kulturbygging
Mars-april	Rektor/avdelingsleder besøker barnehagene. Møter barnet i sitt miljø	Enhetsleder skole	Kulturbygging

Mars-april	Foreldresamtale med fokus på skolestart Bruk av informasjonsskjema - fylles ut av ped.leder i barnehagen. Samtykke fra foreldre innhentes om overføring av informasjon	Enhetsleder barnehage	Samarbeid/ informasjon
April	Overføringsmøter på skolen mellom rektor/avdelingsleder, lærere på 1. trinn og ped.ledere. PPT deltar ved behov. Informasjon fra barnehagen om barna som kommer. Bruk av informasjonsskjema og skjema barnesamtale. Samtykke fra foreldre må være i orden.	Enhetsleder skole Enhetsleder barnehage	Samarbeid/ informasjon
April	Arbeid med klargjøring av klasser/grupper Samarbeid med barnehager ved behov	Enhetsleder skole	
April	Oppretting av fadderordning	Enhetsleder skole	Kulturbygging

April	Brev til elever om førskoledager Tegning/hilsen fra faddere Kopi av brev sendes bhg	Enhetsleder skole	Informasjon Kulturbygging
April-mai	Informasjonsoverføring sårbare barn Vurdere behov for møter rundt enkeltelever	Enhetsleder PPT	Informasjon/ samarbeid
Mai-juni	Førskoledager - to korte dager, foreldre har ansvar for levering og henting Besøke SFO Avklares om PPT skal delta på dagene	Enhetsleder skole	Kulturbygging
Juni	Lærere på 1. trinn besøker barnehagene. Skolen tar kontakt med barnehagene	Enhetsleder skole	Kulturbygging
Juni	Foreldremøte for skolestartere må vurderes gjennomført	Enhetsleder skole	Informasjon/ samarbeid
August	Informasjon om skolestart i lokalaviser	Kommunalsjef oppvekst	Informasjon

	og på skolens hjemmeside		
Høsten etter skolestart	Skolen tar kontakt med barnehagen ved behov for samtale rundt enkeltelever (samtykke fra foresatte innhentes av skole)	Enhetsleder skole	Informasjon/ samarbeid
November-desember etter skolestart	Felles møte med ledere fra barnehage og skole om oppstarten på 1. trinn for å oppnå en læringsløype	Enhetsleder skole	Samarbeid

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold (Jfr. Rammeplan for barnehagen 2017)

5. Barnehagens fagområder

Innholdet til barnehagen skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. Rammeplanen har definert sju fagområdet og skal være gjennomgående i barnehagens innhold. Til hvert fagområde er det satt inn en progresjonstabell.

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal få utvikle seg, lære og oppleve framgang og mestring, og at barna skal få varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Barnehagen skal se på fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene. Fagområdene er i stor grad de samme som barna senere møter som fag i skolen.

Progresjonsplanen starter på 1-2 år og det som blir ført opp her blir videreført på 3-4 år og 5-6 år. Vi fører på nye punkter på gitte aldergrupper når det kommer inn noe "nytt".

Progresjonsplan for arbeid med fagområdene i Rammeplanen

5.1 Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid.

Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<ul style="list-style-type: none"> • Navn og bilde på barnas plasser • Rim og regler 	<ul style="list-style-type: none"> • Navn og bilde på barnas plasser • Høytlesing 	<ul style="list-style-type: none"> • Ulike lese- og skrive-aktiviteter • Spille spill

<ul style="list-style-type: none"> • Sang • Samtale • Få kjennskap til bildebøker og høytlesning • Bla i bøker selv • Få kjennskap til ulike fortellinger • Lytte • Få oppleve spenning og glede ved språkstimulerende aktivitet • Bruk av bilder og konkrete 	<ul style="list-style-type: none"> • Bla/»lese» bøker selv • Barnesamtaler • Tulleord • Lekeskrive • Rollelek • Uttrykke seg i en gruppe • Få møte et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer • Få oppleve spenning og glede ved språkstimulerende aktivitet • Høre på lydbok • Blyantgrep • Tekstskaping • Samling m/samtale og dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • Ta imot beskjed – utføre • Lytte ut første lyd • Klappe stavelser <p>Skrive navnet sitt</p>
<p>Alle barna skal få:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppleve ulike eventyr, fortellinger/bøker, sanger, rim og regler • Uttrykke følelser, tanker, meninger og erfaringer • Utvikle språket/ord som redskap til å få venner, delta i lek og løse konflikter <p>Oppleve å bli lyttet til og tatt på alvor</p>		
<p>Voksenrollen:</p>		

- Være gode språkmodeller og synliggjøre språklig og kulturelt mangfold
- Benevne det vi gjør/hendelser/gjenstander
- Legge til rette for undring, samtale og høytlesing
- Ha bøker alltid lett tilgjengelige for barna, og variere på dem
- Legge til rette for et variert språkmiljø
- Oppmuntre til språklek
- Delta i lek
- Være bevisst og tydelig sitt eget kroppsspråk, og at det er samsvar mellom nonverbal og verbal kommunikasjon
- Oppmuntre barna til å uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer
- Oppmuntre barna til å bruke språket til å løse konflikter, delta i lek og få seg venner

Være samtalepartner

5.2 Kropp, bevegelse, mat og helse

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<ul style="list-style-type: none"> • Utelek og innelek • Tur • Sanselek 	<ul style="list-style-type: none"> • Hinderløype • Kjennskap til matens opprinnelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Blyantgrep • Klippe • Personlig hygiene

<ul style="list-style-type: none"> • Støtte selvstendighet under måltid og på- og avkledningen • Benevne kroppsdeler • Holde på med grunnleggende bevegelser som å krype, gå, løpe, hoppe, ake, rulle ... • Tilgang til fysisk lekemiljø inne (f.eks. ballbasseng og sklie) • Oppleve bevegelsesmestring og bevegelses-frihet • Oppleve toddlerlek • Pinsettgrepet • Kroppsbevissthet <p>Sove/hvile</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte selvstendighet under måltid, og på- og avkledningen • Begynnende kjennskap til regellek • Utfordre seg grovmotorisk • Finmotoriske aktiviteter (f.eks. småperler og tegning) • Sove/hvile • Delta på matlaging • Bevegelseslek <p>Do-trening</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om veien fra mat til måltid, og produksjon av mat • Sunt kosthold og helse • Regellek • Øve på kneppe knapper, strikk under skoene og ha igjen glidelås <p>Bli trygg i vannet (svømmehallen)</p>
---	---	--

Alle barna skal få:

- Oppleve matglede, matkultur og variert kosthold
- Oppleve mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse
- Oppleve å bli inkludert i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling
- Oppleve motivasjon og mestring ut ifra egne forutsetninger
- Kjennskap til egne behov, menneskekroppen og utvikle gode vaner og hygiene
- Oppleve bevegelsesglede og motoriske utfordringer inne og ute

Oppleve å bli trygg på og sette grenser for egen kropp, samtidig respektere andres grenser

Voksenrollen:

- Være aktivt deltakende i måltid, og legge til rette for fellesskapsfølelse hos barna
- Legge til rette for, støtte og utfordre barna i finmotoriske og grovmotoriske aktiviteter

Være tilstedeværende, støttende og utfordre barna til kroppslig lek og mestring

5.3 Kunst, kultur og kreativitet

I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhörighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<ul style="list-style-type: none"> • Få kjennskap til rytmeinstrument • Bevegelsessanger • Male med ulike materiell • Utforske forskjellige materiell som play-doh, maling og andre formingsaktiviteter • Bli kjent med enkle eventyr • Rim, regler og musikk 	<ul style="list-style-type: none"> • Benevne farger • Bli kjent med ulike materialer, verktøy og teknikker • Utvikle sine evner til å iaktta, lytte og uttrykke seg på forskjellige måter • Øve på å bruke saks • Blande primærfarger • Begynnende dramalek • Landart 	<ul style="list-style-type: none"> • Eksperiment • Dramalek • Få kjennskap til historie/kultur gjennom sanger, dikt og bøker • Øve på rytme med instrument

<ul style="list-style-type: none"> • Lytte til musikk og lære enkle barnesanger med og uten tegn/bevegelser • Få begynnende kjennskap til fargenavn • Konstruksjonslek 		
<p>Alle barna skal få:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opplive å bli støttet i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk • Styrke sin kulturelle identitet og sine personlige uttrykk • Ta i bruk fantasi, kreativ tenking og skaperglede • Bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi for å uttrykke seg estetisk • Opplive å kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, sang, dans og drama 		
<p>Voksenrollen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivere barna til dans, drama, musikk og annen skapende aktivitet • Gi barna kreative prosesser og uttrykk • Gi barna erfaring med ulike teknikker • Stimulere til barns nysgjerrighet og bidra til undring • Være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur 		

5.4 Natur, miljø og teknologi

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli

nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<ul style="list-style-type: none"> • Få positive erfaringer ute i naturen • Være ute i ulike typer vær og årstider • Få begynnende kjennskap til ulike planter og dyr gjennom ulike sanseøvelser; ta på, føle, se, smake og lytte • Erfare konstruksjonslek, for eksempel bygge med duplo, eller tårn av treklosser • Få kjennskap til hva vi kan få av ulike dyr, f.eks. egg fra høna, melk fra kua • Bruke sansene og utforske vann, is, sand, jord og snø • Turer i nærmiljøet 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygg og konstruksjonslek • Undre seg, eksperimentere og snakke om fenomener i naturen • Bli kjent med planter og dyr i nærmiljøet, landskap. Årstider og vær • Begynnende forståelse for samspillet mellom naturen og menneskene • Begynnende forståelse for dyr og vekster og deres betydning for matproduksjon • Brannvern • Gå på kortere gåturer • Begynnende forståelse for gjenvinning 	<ul style="list-style-type: none"> • Få erfaring med teknikk som kan brukes i leken og i hverdagslivet • Enkle fysikk og kjemi eksperiment • Naturvern- gjenvinning og kildesortering • Få kjennskap til solsystemet • Landart • Gå på lengre gåturer

Alle barna skal få:

- Oppleve naturen og undring over naturens mangfoldighet
- Oppleve glede ved å ferdes i naturen og få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen
- Iakttta, undre seg, eksperimentere, beskrive og samtale om fenomener i den fysiske verden
- Oppleve de ulike årstidene
- Kjennskap til dyr og dyreliv
- Gå turer i nærmiljøet

Voksenrollen:

- Gi barna naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek og læring
- Gi rom for undring og refleksjon
- Utforske og eksperimentere sammen med barna

5.5. Antall, rom og form

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<ul style="list-style-type: none"> • Eventyr • Sanger • Rydde leker – kategorisering 	<ul style="list-style-type: none"> • Spill (lotto, memory) • Få kjennskap til klassifisering, 	<ul style="list-style-type: none"> • Få kjennskap til og lære enkle matematiske begreper knyttet til former, mønster,

<ul style="list-style-type: none"> • Puttekasse, ulike former • Få en begynnende forståelse for mengder (1-3) og telling (1-5) • Få begynnende erfaring med størrelser, former og farger • Bli oppmerksom på likheter og ulikheter • Kjenne sin egen plass ved matbordet og i garderoben • Sortering • På- og avkledning 	<p>ordning, sortering og sammenligning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruke preposisjoner (over, under, mellom, bak osv) • Hinderløype/stasjoner • Erfare, utforske, og leke med tall, former og mønster • Puslespill • Samling m/dato og måned 	<p>tall, måling, plassering og sortering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Få kjennskap til tid og klokka • Brettspill • Sirkellek/stasjoner • Spill m/terningsymbol • Førskoleklubb
<p>Alle barna skal få:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opplive glede over å utforske og leke med tall og former • Erfare, utforske og leke med form og mønstre • Erfare ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne • Erfare plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering • Bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr til å bli inspirert til matematisk tenkning • Opplive begrepslære og visualisering av tall, former og bokstaver • Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse 		
<p>Voksenrollen</p>		

- Leke og eksperimentere med tall, mengde og telling. Gi barna ulike erfaringer med å uttrykke dette på
- Bruke matematiske begreper i hverdagen
- Støtte barn til problemløsning og undre seg over matematiske sammenhenger
- Styrke barnas nysgjerrighet, matematiske begreper i dagligdagse situasjoner

5.6 Etikk, religion og filosofi

Fagområdet etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med egne og andres følelser • Kjenne igjen bilder av seg selv og bli oppmerksom på likheter og forskjeller mellom seg selv og andre barn • Trøste og oppmuntre andre • Dele med andre • Bli kjent med høytider gjennom sang, enkle 	<ul style="list-style-type: none"> • Vise omsorg og hjelpe andre • Stille spørsmål • Undre seg over seg selv, andre og naturen • Bli kjent med likheter og forskjeller • Få kjennskap til normer og verdier • Lære å behandle omgivelsene og menneskene i rundt seg med respekt 	<ul style="list-style-type: none"> • Undre seg over ulike fenomen • Få kjennskap om samfunnets grunnleggende verdier og normer • Utøve toleranse, respekt og akseptere andre • Få kjennskap til likeverd og rettferdighet • Få kjennskap til andres perspektiv og prøve å sette seg inn i det med

fortellinger og opplevelser <ul style="list-style-type: none"> • Hilse/vinke 	<ul style="list-style-type: none"> • Konfliktåndtering og sette ord på følelser 	veiledning fra en voksen
<p>Alle barna skal få:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og bli kjent med religioner og livssyn som er representert i barnegruppen • Markere merkedager (Samenes nasjonaldag 6 februar, 17 mai) • Tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier • Utvikle toleranse og interesse for hverandre og respektere hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet • Undre seg over filosofiske spørsmål • Øve på å løse konflikter selv, etter egne forutsetninger • Oppleve medvirkning i egen hverdag balansert mot barnegruppens behov 		
<p>Voksenrollen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skape rom for filosofiske spørsmål og undre seg sammen med barna • Formidle fortellinger og skape rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer • Vise respekt og nysgjerrighet for alle • Autoritative voksne som vektlegger å skape gode relasjoner mellom barn-voksen, voksen-voksen og barn-barn 		

5.7 Nærmiljø og samfunn

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene.

Trafikkkunnskap er noe som vi arbeider med kontinuerlig fra barna er 1-6 år. I det

daglige/på tur, og i de faste sikkerhetsukene våre. Barnehagen har også skilt og trafikklys som brukes i lek.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med og utforske barnehagen ute og inne • Bli kjent med de voksne og de andre barna • Oppleve glede ved å være en del av et større felleskap • Bli kjent med seg selv og familien • Få erfaringer fra hverdagssituasjoner og rutinesituasjoner • Barns medvirkning • Besøk av brann, politi og ambulanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med det som er nærmiljøet til barnehagen • Få kjennskap til ulike levesett og familieformer • Bli kjent med og orientere seg i nærmiljøet og ferdes trygt i trafikken • Ta ordet i samling • Kunnskap om samene 	<ul style="list-style-type: none"> • Besøke skolen • Få kjennskap til trafikkregler/sikkerhet • Få kjennskap til barnekonvensjonen • Snakke om det å bestemme i barnehagen, på skolen, hjemme, på stortinget og i samfunnet
<p>Alle barna skal få:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppleve å medvirke i egen hverdag • Oppleve å delta i et demokratisk samfunn • Oppleve og bli kjent med nærmiljøet, lokalhistorie og ulike tradisjoner/kulturer • Markere samenes nasjonaldag • Oppleve å lytte, forhandle og diskutere 		
<p>Voksenrollen:</p>		

- Gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotyper og rasisme
- Gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett
- Gjøre barna bevisst på at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre

Kapittel 7 under dokumentasjon står det «dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.» (Jfr. Rammeplan for barnehagen 2017)

6. Plan for vurdering av det pedagogiske arbeidet

6.1 Pedagogisk dokumentasjon – en arbeidsmåte for refleksjon

Pedagogisk dokumentasjon er en arbeidsmåte som handler om å gjøre pedagogisk arbeid synlig og åpent for tolkning, dialog, diskusjon og innsikt. Dokumentasjon av barnehagens praksis blir til pedagogisk dokumentasjon når personalet og barna reflekterer over og diskuterer den. Arbeidsmåten kobler sammen verdier, praksis, barnehagens mandat og pedagogiske og filosofiske teorier, og synliggjør dermed hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.

Pedagogisk dokumentasjon er en kollegial arbeidsmåte som bidrar til at barnehagen blir en lærende organisasjon og henger særlig sammen med kapittel 7 og 8 i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver som tar for seg barnehagen som pedagogisk virksomhet og barnehagens arbeidsmåter. Hensikten er å utfordre og videreutvikle personalets syn på barn, på læring og på kunnskap, ikke å vurdere og dokumentere ferdigheter og kunnskaper, trivsel og erfaringer hos enkeltbarnet. Når pedagogisk dokumentasjon blir en del av det daglige didaktiske arbeidet, bidrar det til et systematisk utviklingsarbeid. Arbeidsmåten skal også utfordre og videreutvikle synet på hvilke forutsetninger i omgivelsene som har betydning, og hvordan disse kan endres.

Pedagogisk dokumentasjon inneholder følgende faste elementer: observasjon, dokumentasjon, deling, refleksjon, tolkning og valg. Disse elementene åpner for en eksperimenterende og undersøkende holdning til den pedagogiske virksomheten, og de kommer ikke alltid i en bestemt rekkefølge. Pedagogisk dokumentasjon henger nøye sammen med et barnesyn der alle barn ses som kompetente, med evne, vilje og lyst til å utforske, leke og lære. Det setter barns medvirkning i planleggingsarbeidet i system og oppmuntrer til en nysgjerrighetskultur der utforskning er en sentral vei til læring.

(jfr. Utdanningsdirektoratet)

*Vi i Liabø barnehage tolker dette på en slik måte at vi må rydde rom for jevnlig **felles refleksjon i personalgruppa**. En felles refleksjon i etterkant av eksempelvis temaarbeid vil være vesentlig for å kunne imøtekomme kravet om å gi barnegruppa et tilrettelagt og tilpasset tilbud. Samtidig skal vi hele tiden videreutvikle det pedagogiske innholdet i hverdagen. Vi skal imøtekomme kravet om at alle barn skal oppleve en viss progresjon i det pedagogiske tilbudet i løpet av de årene de er i barnehagen.*

Det skal være en klar sammenheng mellom barns medvirkning, personalets refleksjoner i felleskap og innholdet i periodeplanene i løpet av barnehageåret. Progresjonsplanen for Liabø barnehage skal gjenspeile barna sine ønsker og interesser her og nå i tillegg til å være et resultat av personalets faglige refleksjon i etterkant av forrige periode eller tema. Vi vil bruke videoer/ bilder, systematiske observasjoner og barnesamtaler som er gjennomført i løpet av siste periode for å sikre barnas rett til å medvirke og som et utgangspunkt for den felles refleksjonen i personalet.

Og hva vil dette bety for «vår praksis» og for våre planer i Liabø barnehage inneværende barnehageår?

Rammeplan for barnehager sier at vi, i tillegg til å utarbeide en årsplan som er ment som et arbeidsredskap for personalet gjennom året, skal utarbeide planer for lengre og kortere tidsrom. Røsslyng og Maurtua har utarbeidet en ukeplan/månedspan med informasjon om hvilke aktiviteter som dere kan forvente at vi skal gjennomføre i løpet av uka. Ved hjelp av denne oversikten kan barna og foreldrene se på, og forberede barna på hva vi skal gjøre. Det er imidlertid viktig å legge til at endringer i planen vil forekomme alt etter innholdet i felles refleksjoner i personalgruppen og hva de ulike observasjonene i barnegruppa gir uttrykk for. Vi har periodeplaner for hvert tema for å belyse/begrunne aktivitetene i forhold til progresjonsplanen, rammeplanen og fagområdene i rammeplanen.

I etterkant av en temabolk på Maurtua, blir det sendt ut en månedsavis med bilder fra siste

måned. I tillegg blir det daglig lagt ut bilder og notater av innholdet fra våre barnehagedager i barnehageappen under dagbok. Innholdet i planene er planlagt ut ifra den kunnskapen vi sitter igjen med etter systematisk observasjon av barnegruppa gjennom året, barns medvirkning, felles refleksjoner i personalgruppen underveis i året og etter innspill og samtaler med foreldre.

Hva skal vurderes	Hensikten med vurderingen	Hvem deltar i vurderingen	Hvordan	Tidspunkt
Plandokument				
Årsplan, med spesiell vekt på satsningsområdene	Sikre gjennomføring i samsvar med Lov om barnehager og rammeplan. Sørge for at foreldre får innflytelse på barnehagens planer	Styrer og pedagogisk leder Hele personalet Foreldrene	Pedagogmøte Personalmøte/evalueringsdager Foreldremøte/brukerundersøkelse	Jevnlig, i personalmøtene Januar og juni Høst og vår
Periodeplaner	Sikre gjennomføring i f.h.t målsettinger Læring i f.h.t videre arbeid.	Hele personalet Barna	Avdelingsmøter Samtaler/observasjoner	Underveis og etter temaperiodene Underveis
Barn				
Barns medvirkning	Sikre gjennomføring i forhold til målsettinger.	Hele personalet	Personalmøter	Underveis i arbeidet og evaluering i etterkant av hvert tema
Personalet				
Medarbeider- og veiledningsamtaler	Kvalitetssikre innhold og oppfølging.	Styrer, sammen med den man har samtale med	Underskrift av begge i slutten av samtalen	November
Kompetanseplan	Kompetanseutvikling Oppdatere og justere kursen	Alle ansatte Styret/ ped.leder	Personalmøter Ped.ledermøter Samtaler	Jevnlig

	Kursdeltakelse	Alle ansatte		
Spesialpedagogisk arbeid				
Samarbeid med PPT, barnevern og helsestasjon	Utvikle og kvalitetssikre videre påbegynt samarbeid.	Styrer og pedagogisk leder sammen med kontaktpersonene fra hjelpetjenestene	Møter	Fortløpende
Oppfølging av enkeltbarn og barnegruppe	Ivareta enkeltbarnet	Alle ansatte Ped.leder, styrer Foreldrene	Personalmøter Foreldresamtaler	Jevnlige Mai/november
Annet				
Samarbeid barnehage - skole	Gjøre overgangen barnehage/ skole best mulig for det enkelte barn	Barnehagen og skolen	Felles møte etter oppsatt plan for samarbeid	Mai/oktober
Møteplan	Sikre at møtene er kvalitativt gode med tanke på innhold og organisering.	Styrer/ ped.leder	Personalmøter Planleggingsdager	Jevnlige

[#]

[#]
LIABØ
BARNEH
AGE
2022-
2023

LIABØ BARNEHAGE 2022-2023

Heim kommune

Trondheimsveien 1,
7200 Kyrksæterøra
Tlf: 72 46 00 00
post@heim.kommune.no
Org.nr.: 920 920 004